

Warszawa, 05-08-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.603.5.2025.JRO

**Pan
Jan Grabiec
Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
ePUAP**

Szanowny Panie Ministrze,

do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi osób przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa do powołania na asesorów wojewódzkich sądów administracyjnych. Z zawartych w tych skargach informacji wynika, że ich nominacje zostały podpisane przez Prezydenta RP, ale Prezes Rady Ministrów od kilku miesięcy nie udzielił wymaganej kontrasygnaty. Zwłoka w kontrasygnowaniu aktów powołania ma znaczenie nie tylko osobiście dla samych kandydatów na urząd asesora, ale także dla obywateli, którzy z uwagi na rosnącą liczbę wakatów w sądownictwie zmuszeni są coraz dłużej oczekiwać na rozstrzygnięcie ich spraw.

Świadom jestem oczywiście problemu ustrojowego, jakim jest status obecnej Krajowej Rady Sądownictwa. W świetle polskiego i europejskiego orzecznictwa nie ulega wątpliwości, że tryb wyboru 15 z 25 członków KRS wymaga zmiany¹. Uporządkowanie statusu obecnej KRS w drodze ustawy może jednak okazać się przedsięwzięciem

¹ O czym mówiłem m.in. w opinii na temat rządowego projektu ustawy nowelizującej ustawę o Krajowej Radzie Sądownictwa (<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-krs-sady-powolania-orzeczenia-komisja-wenecka-premier-ms-odpowiedz>).

długotrwałym, dlatego do tego czasu dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga wypracowania odpowiedniej i klarownej praktyki powoływania asesorów i sędziów.

Przy kształtowaniu tej praktyki należy pamiętać, że sam fakt powołania asesora na wniosek obecnej KRS nie powoduje automatycznie utraty przymiotu niezawisłości², lecz stanowi wyłącznie podstawę do przeprowadzenia przez niezależny sąd tzw. testu niezawisłości³. Takie stanowisko zostało potwierdzone w orzecznictwie NSA: „Nie do zaakceptowania jest (...) interpretacja, w myśl której asesor sądowy nie posiada przymiotu bezstronności niezbędnego do orzekania tylko z tego powodu, że został powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3, z późn. zm.)”⁴. W praktyce miały już miejsce przypadki, w których NSA – stosując test niezawisłości – pozytywnie weryfikował asesorów sądów administracyjnych powołanych na wniosek obecnej KRS⁵.

Obecny stan niepewności budzi również wątpliwości z punktu widzenia prawa dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach (art. 60 Konstytucji)⁶.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do kwestii wskazanych w niniejszym piśmie, a w szczególności o informację na temat praktyki Prezesa Rady Ministrów w zakresie kontrasygnowania aktów powołania asesorów sądów administracyjnych.

² O czym wspomniałem w wystąpieniu do Prezesa Rady Ministrów na temat konieczności uwzględnienia postulatów z opinii Komisji Weneckiej dotyczącej statusu sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po 6 marca 2018 r. (<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-krs-sady-powolania-orzeczenia-komisja-wenecka-premier-ms-odpowiedz>).

³ Zob. szerzej J. Roszkiewicz, *Indywidualny test niezawisłości sędziego powołanego z naruszeniem prawa – uwagi na tle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego*, „Przegląd Sądowy” 2022, Nr 11-12, s. 88-91.

⁴ Zob. wyrok NSA z 18 grudnia 2024 r., II OSK 1897/24. Podobnie wyroki NSA z: 12 października 2023 r., I OSK 1749/22; 25 lipca 2024 r., II GSK 305/24; 13 lutego 2025 r., II GSK 814/24; 20 marca 2025 r., II GSK 2421/24.

⁵ Zob. np. wyroki NSA z 4 listopada 2021 r., III FSK 3626/21 oraz z 18 grudnia 2024 r., II OSK 1897/24.

⁶ Zgodnie z orzecznictwem TK z art. 60 Konstytucji wynika m.in. nakaz ustanowienia przejrzystych i jasnych reguł przyjęcia do służby publicznej (wyroki TK z: 14 grudnia 1999 r., SK 14/98; 10 kwietnia 2002 r., K 26/00; 23 stycznia 2014 r., K 51/12).

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/